

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego w przedmiocie założenia stacyi doświadczalnych przy szkołach rolniczych w Dublanach i Czernichowie.

Wysoki Sejmie !

Komisya gospodarstwa krajowego skonstatować przedewszystkiem winna, że z powodów jej niewiadomych, dopiero w ostatnich dniach Sejmu sprawozdanie Wydziału krajowego o stacyach doświadczalnych rozdanem zostało, że zatem z powodu braku czasu, tylko bardzo krótkiem sprawozdaniem Komisya załatwionem być może.

Równocześnie wyraża Komisya życzenie, by wszelkie sprawy, dotyczące Dublan i Czernichowa a mające z tymi zakładami bezpośredni związek, — jeżeli sprawozdania o tych szkołach bywają Wysokiemu Sejmowi przedkładane — mieścić w sobie mogły wszystko, co tych zakładów dotyczy. — Osobne o pewnych szczegółach tych zakładów sprawozdania nie przyczyniają się niewątpliwie do rozjaśnienia wielu spraw tych zakładów z bliska dotyczących.

Komisya gospodarstwa krajowego powzięła ze zdziwieniem ze sprawozdania Wydziału krajowego wiadomość, że wbrew bardzo wyraźnie zaznaczonej opinii Wysokiego Sejmu na posiedzeniu z dnia 9. kwietnia 1892, opierającej się na sprawozdaniu Komisji i zapatrywaniom przeważnej większości pełnej Komisji dla spraw rolniczych — zamierza Wydział krajowy przystąpić do urzędzenia w Dublanach i Czernichowie dwóch samoistnych instytucji: jako to stacyi doświadczalnych.

Że wysoko cenić należy zapatrywanie prof. Godlewskiego, którego zdanie pod względem fachowym i podstaw teoretycznych za wzór do założenia tego rodzaju instytucji służyć mogących — na szali wydać się mającego orzeczenia zaważyć powinno — nie ulega najmniejszej wątpliwości. Pomimo tego jednak były widocznie słuszne i usprawiedliwiające powody do odmiennego zapatrywania i Komisya, która w roku przeszłym podzielała, nie ma najmniejszego powodu zdanie swoje zmieniać.

Komisya mniema, że stojąc przy zasadzie koniecznej potrzeby a nawet nagłości założenia stacyi doświadczalnych — uczyni zadość odczutej w kraju potrzebie, jeżeli w myśl już stwierdzonych uchwał Sejmu zapatrywań — doradzać będzie Wydziałowi krajowemu założenie takich stacyi przy szkołach rolniczych w Dublanach i Czernichowie niejako instytucji samoistnych, lecz do zakładów tych wcielonych i integralną tychże część stanowiących.

Przy założeniu takich stacyi niepodobna krajowi stósować się do zagranicznych wzorów, które przy pomocy liczego i kosztownego personalu — tworząc zupełnie odrębne instytucye — obliczone są na zaspokojenie wymagań w najszerszych rozmiarach i zniewalają zarówno przy założeniu jako też dalszem ich utrzymywaniu — do nadmiernych wkładów i wydatków.

Środkiem do naszych potrzeb zastósowanym a bezpośrednio do celu wiodącym, będzie zużytkowanie sił nauczycielskich fachowych przy szkołach rolniczych w Dublanach i Czernichowie już istniejących, lub dla nich pozyskać się jeszcze mających, którzy przy uzupełnieniu potrzebnych, a niezbyt kosztownych urządzeń, w istniejących obszernych lokalnościach i laboratorjach zakładowych, przy zapewnionej już ze strony c. k. Ministryum rolnictwa odpowiedniej materyalnej pomocy, zadaniu pod każdym względem odpowiedzieć będą mogli. Na podstawie powyższych zapatrywań, nie podziela komisya obaw w sprawozdaniu Wydziału krajowego zawartych, jakoby tak trudno było pozyskać od razu dwóch ukwalifikowanych kierowników stacyi samoistnych, gdyż jest przekonana, że pod warunkami przez Wydział krajowy przewidzianymi, więcej jak dwie osobistości gotowość swoją służenia sprawie zgłosić by nie omieszkały.

Tembardziej zaś zbytecznemi okazują się owe poszukiwania, że nawet pozyskanie wyjątkowo ukwalifikowanych osobistości na te nowo kreować się mające w myśl życzeń Wydziału krajowego posady, nie mogło by wpłynąć na zapatrywania komisji co do rzeczowego załatwienia sprawy powstać mających stacyi doświadczalnych.

Komisya wobec powyższych wywodów zmienić musi wnioski Wydziału krajowego w kierunku myśli przewodniej, którą się kierowała i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby z dniem 1. stycznia 1894 r. utworzył w Dublanach i Czernichowie stacye doświadczalne rolnicze, których prowadzenie poruczy miejscowym nauczycielom chemii i botaniki.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w preliminarzu budżetu na r. 1894. przedstawił projekt budżetu stacyi doświadczalnych i podał do wiadomości Sejmu odpowiednie instrukcye.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby co do subwencyonowania tych stacyi ze skarbu państwa przeprowadził z c. k. Rządem dalsze rokowania.

Lwów dnia 15. Maja 1893.

Przewodniczący:
St. Polanowski w. r.

Sprawozdawca:
St. Stadnicki w. r.